

TÁRGY: Építészeti alapismeretek	TANÉV	FÉLÉV	ÉVFOLYAM
ELŐADÓ: Vasáros Zsolt DLA egyetemi docens Helfrich Szabolcs egyetemi adjunktus	2009/2010	I.	N.III. Műszaki menedzser

Főbb építészeti irányzatok napjainkig Óravázlat

- 1933-ban a BAUHAUS iskolát bezárják, az „elfajzott művészeteket” elnyomják. A hitleri Németországra ekkor a klasszicizáló, birodalmi építészet jellemző (Speer).
- 1931-ben Theo van Doesburg, a De Stijl főszerkesztője meghal, a mozgalom elcsendesül Hollandiában.
- Olaszországban a fasiszta hatalom kezdetekben még modern formanyelven „reprezentál” (Terragni – Fasiszta székház, Como, 1932).
- Oroszországban az I. vh. után az avantgárd irányzatok, így a konstruktivizmus is háttérbe szorul, helyettük a szocialista realizmus eszméje uralkodik a művészetekben.
- Magyarországon a szocialista realizmus a II. vh. után szovjet mintára alakul ki (Pl.: Dunaújváros [Sztálinváros] Dunai Vasmű).
- USA és Dél-Amerika – európai emigránsok által a modern építészet új lendületet vesz (Mies van der Rohe, Breuer Marcell, Walter Gropius, E.Mendelsohn, Moholy-Nagy László stb...)
- Philip Johnson, Frank Lloyd Wright stb...
- A II. vh. alatt és után a modern építészek közül sokan új utakat keresnek, keresik a megoldást az alapkonfliktus feloldására (a modern építészet keménysége, ellentmondást nem tűrő határozottsága, a tradíciók figyelmen kívül hagyása ellenállást vált ki az emberekből). Ezáltal „puhul” a modern építészet, anyaghasználatában érzelmesebbé válik (szemben az avantgárd szinte gépi simaságú vakolt felületeivel), megteremtve a későbbi regionalista gondolkodás alapjait.
- BETON BRUT – Le Corbusier -Unité d’Habitation, 1946.
A betont nyersen, vakolatlanul, durvára zsaluzva használja, már-már kő hatású felületeket hozva létre.
- ÚJ BRUTALIZMUS, 1950-es évek, Anglia
Az 1930-as évek elején Oroszországban megszakadt konstruktivista irány továbbgondolása, az anyagok nagyon őszinte, nagyon nyers használata és az épületgépészeti rendszerek leplezetlen bemutatása jellemzi (Alison és Peter Smithson: Iskola, Norfolk, 1950) → ARCHIGRAM csoport (Peter Cook: Plug in city, 1964; Ron Herron: Walking city, 1964) → high tech a '90-es években
- STRUKTURALIZMUS – Hollandia (Hertzberger, A. v. Eyck)
A konstruktivizmustól eltérően nem szerkezeti elemekből hoz létre rendszert, hanem önálló „épületegységeket” rendez el valamilyen vezérelv alapján. Rugalmasabb, szabadon használható térszövedéket hoz létre. (Eyck: Árvaház, Amszterdam, 1955; Hertzberger: Irodaház, Appeldoorn, 1968)
- USA
Mies van der Rohe: Crown Hall, 1958; Seagrams building, 1958; Farnsworth house 1951;
Philip Johnson: Nyaraló, 1953, Seagrams building, 1958
Frank Lloyd Wright: Waterfall house, 1935, Guggenheim Museum, 1955.
Eero Saarinen: TWA, 1962.
- Le Corbusier: Chandigarh, 1951-1958; Ronchamp, 1950-1954.
- Louis Kahn: Hindu menedzserképző, 1963.
- POSZTMODERN
Robert Venturi: Saját nyaraló, 1962.
Charles Moore: Piazza d’Italia, 1975.
Philip Johnson: ATT irodaház, 1978.
Michael Graves: Disney-központ, 1980.
Aldo Rossi, James Stirling, Mario Botta.....
- Posztmodern kitérő után a modern folytatódik „mai modern”-ként (Tadao Ando: Fény temploma, Osaka, 1987; Richard Meier: Múzeum, Frankfurt, 1979)
- DEKONSTRUKTIVIZMUS
Peter Eisenman - Jacques Derrida, Bernard Tsumi stb...

Ajánlott irodalom:

- Bonta János: *Modern építésze, 1911-2000*, Budapest, Terc, 2002.
- Kenneth Frampton: *A modern építészet kritikai története*, Budapest, Terc, 2002.
- Kunszt György - Klein Rudolf: *A dekonstruktivizmustól a foldingig*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1999.